

Bydgoszcz, 17 grudnia 2024

Prof. dr hab. Ewa Filipiak
Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

**Recenzja osiągnięć Pani dr Grażyny Szyling ubiegającej o nadanie stopnia
doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika
wykonana na zlecenie Rady Naukowej Dyscypliny Pedagogika
Uniwersytetu Gdańskiego**

Kierując się zapisami art. 219 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 roku, poz. 478 z późn. zm.) przedstawiam ocenę dotyczącą tego, czy przedłożona przez Habilitantkę dokumentacja osiągnięć i dorobku naukowego uzasadniają nadanie Jej stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika. W recenzji przedstawię krótką prezentację sylwetki naukowej Habilitantki, następnie argumenty uzasadniające, że wskazane we wniosku osiągnięcia naukowe jakim jest cykl publikacji zatytułowany *Ambiwalencja oceniania w edukacji. Ku hybrydyczności kategorii dydaktycznej* oraz towarzyszące artykuły naukowe i aktywność publikacyjna spełniają wymóg „osiągnięcia naukowego stanowiącego znaczący wkład w rozwój dyscypliny naukowej”, a udokumentowany we wniosku pozostały dorobek naukowy Habilitantki pozwala uznać Jej aktywność naukową, dydaktyczną i organizacyjną za spełniającą wymogi Ustawy.

1. Kariera naukowa: najważniejsze fakty z życiorysu zawodowego Kandydatki

Dr Grażyna Szyling jest absolwentką Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Tytuł magistra filozofii polskiej uzyskała w 1978 roku. Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki nadała Jej Rada Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego w 2008 roku na podstawie rozprawy pt. *„Drugi układ wymagań programowych w szkołach gimnazjalnych – znaczenie i funkcjonowanie”* - napisanej pod opieką naukową prof. dr hab. Bolesława Niemierki. Recenzentami rozprawy byli: prof. UG, dr hab. Teresa Bauman i dr hab. Dorota Klus-Stańska.

Istotne dla Jej rozwoju naukowego było ukończenie z wyróżnieniem Studiów Podyplomowych z zakresu ewaluacji dydaktycznej i egzaminowania na Uniwersytecie Gdańskim w 1999 roku. To doświadczenie pozwoliło odkryć Habilitantce (jak sama pisze w autoreferacie) potencjał metodologii badań ilościowych, który na początku drogi naukowej badaczka wybrała jako orientację badawczą. Jest to czas Jej zaangażowanej współpracy z twórcą polskiej wersji pomiaru dydaktycznego prof. Bolesławem Niemierko (późniejszym

promotorem pracy). Habilitantka miała okazję wzięcia udziału w różnych Epizodach Wspólnego Zaangażowania z zespołem prof. Niemierki. Współpracowała z Centralną Komisją Egzaminacyjną. Tym samym towarzyszyła procesowi zmiany w obszarze oceniania, w szczególności wprowadzania egzaminów zewnętrznych, przygotowywania nauczycieli do zmiany, w szczególności przygotowania ich do korzystania z danych empirycznych dla poprawy jakości pracy szkoły. Niewątpliwie te doświadczenia przyczyniły się do wzbogacenia Jej instrumentarium badawczego metodologii ilościowej, podejmowania zagadnień z zakresu diagnostyki edukacyjnej. Z tych swoistych Epizodów Wspólnego Zaangażowania i doświadczeń z pomiarem diagnostycznym i wnioskowaniem psychometrycznym Habilitantka wyniosła ścisłość definiowania, klasyfikowania, wnioskowania, rozumowania, jak również dbałość o rzetelny proces poznania naukowego, co widać w Jej publikacjach.

Od 2000 roku Habilitantka jest związana z środowiskiem akademickim Uniwersytetu Gdańskiego. Najpierw zatrudniona była na stanowisku asystenta w Międzywydziałowym Studium Pedagogicznym UG (2000-2003). Od 2003 roku jest pracownikiem Wydziału Nauk Społecznych UG, Instytutu Pedagogiki. Początkowo w Zakładzie Diagnostyki Edukacyjnej (do 2007 roku na stanowisku asystenta, od 2018 jako adiunkt). Od 2011 roku jest zatrudniona na stanowisku adiunkta badawczo-dydaktycznego w Zakładzie Badań nad Dzieciństwem i Szkołą.

Habilitantka w biogramie wskazuje jeszcze zatrudnienie poza jednostką naukową. W latach 1978-2000 pracowała na stanowisku nauczycielki języka polskiego w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Katowicach, od 1984 pełniąc funkcje wicedyrektora ds. dydaktycznych. Wykonywany zakres obowiązków pozwolił Jej na wnikanie w kulturę szkoły, pozwalał poznać problemy procesu kształcenia i oceniania w naturalnym kontekście. Tym samym zdobyła dobry background dla tworzenia dyskursu praktyki opartej na danych empirycznych (por. Elliot, 2010).

2. Ocena osiągnięć naukowych przeprowadzona zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. (Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.))

Jako główne osiągnięcie naukowe stanowiące podstawę do starania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego Kandydatka wskazała cykl publikacji zatytułowany: *Ambiwalencja oceniania w edukacji. Ku hybrydyczności kategorii dydaktycznej*.

Cykl ten obejmuje: 1 autorską monografię; 10 artykułów publikowanych w czasopismach naukowych; 7 rozdziałów w recenzowanych monografiach oraz 5 artykułów publikowanych w czasopismach naukowych a tworzących ścieżkę towarzyszącą cyklowi.

Publikacje te powstały w latach: 2008-2024. Są to następujące prace:

Monografia autorska: G. Szyling (2011). *Nauczycielskie praktyki oceniania poza standardami*, ISBN 978-83-7587-554-6, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków (wydanie drugie: 2017)

Artykuły w czasopismach naukowych:

1. G. Szyling (2008), *Wybrane aspekty funkcji motywacyjnej oceny widzianej z perspektywy uczniów i nauczycieli*. „Edukacja. Studia. Badania. Innowacje”, nr 1 (101), s. 23-33
2. G. Szyling (2009). *Ocena opisowa – ocena (nie)możliwa? Problemy Wczesnej Edukacji*” nr 1 (9), s. 80-89.
3. G. Szyling (2013), *Hybrydowy charakter oceny szkolnej we wczesnej edukacji: stan i wyzwania*. „Studia Edukacyjne”, nr 28, s. 304-324.
4. G. Szyling (2014). *Teoria i praktyka oceniania szkolnego: w poszukiwaniu pedagogicznych przesłanek hybrydyczności oceny szkolnej*. „Ruch Pedagogiczny”, nr 2, s. 67-82.
5. G. Szyling (2015). *Pytania o ocenianie w szkole wyższej. Zarys zagadnienia*. „Dyskursy Młodych Andragogów”, nr 16, s. 9-22.
6. G. Szyling (2015), *Uczniowskie poczucie sprawstwa a praktyki oceniania we wczesnej edukacji*. „Studia Pedagogiczne”, nr LXVIII, s. 105-124.
7. G. Szyling (2016). *Egzaminowanie w szkole wyższej: między (nie)oczywistością znaczeń i złudzeniami zmiany*. „Forum Oświatowe”, nr 2 (56), s. 161-183.
8. G. Szyling (2018). *O informacji zwrotnej i jej relacjach z uczeniem się. Ku dydaktycznej refleksji nad perspektywą zmiany w kształceniu akademickim w Polsce*. „Kwartalnik Pedagogiczny”, nr 3 (249), s. 122-137.
9. G. Szyling (2020), *Przeoczony dyskurs, czyli rzecz o konstruktywizmie i (z)marnowanych szansach oceniania wczesnoszkolnego*. „Problemy Wczesnej Edukacji” 51 (4), s. 138-152.
10. G. Szyling (2024). *O kategorii funkcji oceny szkolnej: od normatywnych źródeł do dydaktycznego artefaktu*. „Colloquium”, nr 1, przyjęte do publikacji.

Rozdziały w monografiach:

1. G. Szyling (2008). *Strategia przejścia czy przetrwania – czyli dokąd zmierza ocenianie w szkole?* W; D. Klus-Stańska (red.), *Dokąd zmierza polska szkoła?*. Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa, s. 210-250.
2. G. Szyling (2009). *W pułapce sprzecznych oczekiwań. Wybrane aspekty oceniania osiągnięć szkolnych uczniów w kontekście ekonomicznego myślenia o edukacji*. W: E. Rodziewicz, A. Kożyczkowska, M. Lewartowska-Zychowicz (red.). *Teraźniejszość jako impuls dla pytań o ogólność pedagogiki*. Wydawnictwo Fundacji Rozwoju UG, Gdańsk, s. 260-271
3. G. Szyling (2010). *Ocenianie kształtujące, czyli o niejednoznaczności*. W: B. Niemierko, M.K. Szmigiel (red.), *Teraźniejszość i przyszłość oceniania szkolnego*. Wydawnictwo TOMAMI, Kraków, s. 118-129.

4. G. Szyling (2011). *Załamki oceniania wczesnoszkolnego*. W: D. Klus-Stańska, D. Bronk, A. Malenda (red.), *Pedagogika wczesnej edukacji – problemy, dyskursy, otwarcia*. Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa, s. 440-457.
5. G. Szyling (2013). *Obiektywizm i sprawiedliwość – (nie) wygodne kategorie szkolnego oceniania*. W: M. Dudzikowa, K. Knasiecka-Falbierska (red.), *Sprawcy i/lub ofiary działań pozornych w edukacji* s. Oficyna wydawnicza Impuls, Kraków, s. 255-272.
6. G. Szyling (2018). *Ku różnorodności w ocenianiu szkolnym. Od diagnozy do perspektyw zmiany*. W: B. Niemierko i M.K. Szmigiel (red.), *Wspomaganie rozwoju kompetencji diagnostycznych nauczycieli*, PTDE, Kraków, s. 49-62.
7. G. Szyling (b/d), *Paradygmatyczne granice i pogranicza oceniania szkolnego*. Rozdział złożony do publikacji w zbiorze pod redakcją D. Klus-Stańskiej

Artykuły w czasopismach naukowych - ścieżka towarzysząca cyklowi:

1. G. Szyling (2013). *Diagnoza i ewaluacja a teoretyczne horyzonty refleksji nad działaniem*. „Teraźniejszość – Człowiek - Edukacja”, nr 4(64), s. 55-70.
2. G. Szyling (2014). *Problemy z „nadwyżką wiedzy” w diagnozie prowadzonej z bliskiej perspektywy*. „Teraźniejszość- Człowiek-Edukacja”, nr 3 (67), s. 37-56.
3. G. Szyling (2015), *Ewaluacja szkolnych systemów oceniania uczniów. Poszukiwanie znaczeń*. Kwartalnik Pedagogiczny, nr 4 (238), s. 66-80
4. G. Szyling (2016). *Koncepcja walidacji efektów uczenia się: obszary pedagogicznych redukcji i ich (nie)zamierzonych skutków*, „Rocznik Andragogiczny”, T. 23, s. 169-198.
5. G. Szyling (2019). *Atrofia nieformalnej diagnostyki edukacyjnej. Między biernością i przymocą poznawczą w epoce ekspertów*. „Problemy Wczesnej Edukacji”, nr 4(47), s. 58-69.

Celem badawczych penetracji Habilitantki jest nie tylko zrozumienie istoty, przebiegu i skutków procesu oceniania obecnego na różnych etapach instytucjonalnego kształcenia ale także odkrywanie problematyczności, kontrowersji, napięć i ukrytych aspektów tegoż procesu oraz dokonanie namysłu nad teoretycznymi podstawami oceniania (por. Autoreferat , s. 4).

Analiza krytyczna ww. tekstów pozwala stwierdzić, że Habilitantka osiągnęła zamierzony cel. Swoimi tekstami i publikowanymi badaniami wpisuje się w dyskurs instytucjonalnego oceniania wzmacniając go i poszerzając znacząco poprzez dyskurs jakości koncentrujący się zarówno na procesach, jak i produktach oceniania. Oryginalnym jest Jej namysł krytyczny nad potencjałem rozwiązań hybrydowych w obszarze oceniania na różnych etapach instytucjonalnej edukacji.

Wśród prac przyporządkowanych do cyklu Habilitantka szczególne znaczenie przypisuje autorskiej monografii (2011) *Nauczycielskie praktyki oceniania poza standardami*. Materiał empiryczny stanowiący podstawę tej publikacji stanowił Jej projekt doktorski. W monografii jednak znacząco wyszła poza założenia dydaktyki technologicznej i poszerzyła przestrzeń dyskursu oceny i oceniania o wiele wątków, przede wszystkim tworząc przestrzeń dla badania nauczycielskich strategii oceniania. Od tego momentu dr Grażyna Szyling poszerza kontekst teoretyczny badań własnych o paradygmat interpretatywno-konstruktywistyczny i związane z

nim instrumentarium badawcze: analiza dyskursu, krytyczna hermeneutyka, jakościowa analiza danych.

Autoreferat zawiera pogłębioną merytorycznie, wielowątkową i wieloaspektową krytyczną analizę i prezentację publikacji składających się na cykl i wskazanych jako główne osiągnięcie naukowe. Przygotowanie tego opracowania wskazuje na wysoki poziom merytoryczny, doskonały aparat naukowy Habilitantki, dbałość o język paradygmatów identyfikujących sposób myślenia dydaktycznego o ocenianiu.

Dokonując oceny osiągnięcia naukowego Habilitantki skupię się na przedstawieniu argumentów uzasadniających pozytywną, wysoką ocenę tego cyklu.

Za najistotniejsze osiągnięcia w zakresie wspomnianego wyżej spektrum zainteresowań badawczych dr Grażyny Szyling uznaję:

- Znaczące pogłębienie wiedzy w obszarze dyskursu oceniania na różnych etapach edukacji instytucjonalnej (od dylematów oceny i oceniania realizowanego na I etapie edukacji (oceniania we wczesnej edukacji) do pytań stawianych o organizację oceniania i egzaminy w przestrzeni uniwersytetu;
- Rozpatrywanie oceniania szkolnego jako tworu hybrydalnego w rozumieniu pojęcia wyprowadzonego z koncepcji Bruno Latoura wraz z pogłębioną argumentacją ukierunkowana na ukazanie potencjału rozwiązań hybrydowych.
- Rekonstrukcję modeli teoretycznych oceniania i zarysowanie krytycznej przestrzeni myślenia o ocenianiu, otwarcie pola dyskusji, wyłonienie „kategorii pulsujących”, „migocących znaczeń”. Habilitantka nie tylko wprowadza do dyskursu oceniania pojęcia wyprowadzane z paradygmatu konstruktywizmu społecznego: m.in. *informacja zwrotna/ feedback/ poczucie sprawstwa, portfolio* ale przede wszystkim przeprowadza namysł krytyczny nad nimi. Jest to bardzo ważne z perspektywy postulowanej zmiany myślenia o ocenianiu. Nie wystarczy bowiem wypracowanie nowych narzędzi pojęciowych i przyjmowanie ich nazwy. Trzeba je sprawdzić, dyskutować o nich, negocjować je i poddawać w wątpliwość w praktyce (por. Dalhberg i inni 2013). Wąskie i pragmatyczne definiowanie pojęć ogranicza autonomię poznawczą uczniów ale też nauczycieli. Publikacje dr G.Szyling, w tym przygotowana do druku praca G. Szyling (b/d), *Paradygmatyczne granice i pogranicza oceniania szkolnego*, znacząco pogłębiają perspektywy myślenia i dyskurs oceniania.
- Zredefiniowanie celów oceniania jako warunku zmiany praktyki edukacyjnej (cele zorientowane na uczenie się vs cele służące kontrolowaniu wiedzy i umiejętności). Znaczące są wnioski i ustalenia dotyczące nie tylko nowego rozumienia celów kształcenia ale przede wszystkim wyprowadzone z konstruktywizmu nowe sposoby posługiwania się nimi przez uczniów i nauczycieli w procesie uczenia się.
- Odkrywanie źródeł i ambiwalencji w ocenianiu na różnych etapach edukacji.
- Badania empiryczne i analizy krytyczne związane z ateoretycznością jako czynnikiem utrwalającym *status quo* oceniania w edukacji. Osadzenie codziennego oceniania w przesłankach koncepcji konstruktywistycznych z uwzględnieniem tendencji

wynikających z badań. Ukazanie sprzeczności i pozorów zmiany praktyk oceniania, w tym podporządkowania codziennego oceniania szkolnemu dyskursowi efektywności zamiast dyskursowi jakości, myślenia o zintegrowanym procesie nauczania, uczenia się i nauczania. Badania i analizy dr G.Szyling pokazują, że ocena opisowa staje się w praktyce biurokratycznym dokumentem, odrywa dziecko od uczenia się i nie sprzyja rozwojowi samoregulacji uczenia się i poczucia sprawstwa. Pytania o techniczną poprawność formułowania oceny opisowej czy oceniania kształtującego zamiast poszerzać - uwstecniają myślenie o ocenianiu i uczeniu się.

- Poszerzenie namysłu nad ocenianiem o ontologie pozoru. Habilitantka opierając się o dane empiryczne ujawnia bariery, ograniczenia, pułapki i pozory oceniania formatywnego /kształtującego.

Prace publikowane przez Kandydatkę są oryginalnymi pracami wnoszącymi istotne tropy dla rozwoju dydaktyki osadzonej w paradygmacie konstruktywistycznym ale też pokazujące napięcie paradygmatyczne w obszarze myślenia o ocenianiu szkolnym. Są także znaczące dla rozwoju diagnostyki pedagogicznej. Pozytywnie oceniam zarówno dorobek publikacyjny, jak i badawczy Kandydatki. Publikowane prace charakteryzują się wysokim poziomem jakości zarówno w obszarze teorii, konstruktów tworzonych dla potrzeb projektów badań i analiz teoretycznych, jak również wysokim poziomem empirii. Habilitantka doskonale posługuje się instrumentarium badawczym w badaniach prowadzonych w paradygmacie obiektywistycznym, jak również interpretatywnym. Podkreślam także dbałość o poziom formy opracowania, aparat naukowy Habilitantki.

Podsumowując recenzję głównego osiągnięcia naukowego jakim jest cykl publikacji naukowych pt: *Ambiwalencja oceniania w edukacji. Ku hybrydyczności kategorii dydaktycznej*, które stanowi podstawę ubiegania się o stopień doktora habilitowanego, mogę stwierdzić, że wnosi on istotny wkład w rozwój reprezentowanej przez Habilitantkę dyscypliny badawczej – pedagogiki, w szczególności w obszarze dydaktyki i diagnostyki pedagogicznej.

3. Ocena pozostałych osiągnięć i aktywności naukowej Kandydatki

Analiza ilościowa danych wskazuje, iż dorobek naukowy (publikacyjny) Habilitantki znacząco wzrasta po uzyskaniu stopnia doktora. Przed uzyskaniem stopnia doktora opublikowała 2 artykuły w czasopismach naukowych, 7 rozdziałów w monografiach, 2 współautorskie prace redakcyjne (monografie). Po uzyskaniu stopnia doktora Jej dorobek obejmuje 23 artykuły (w tym 1 współautorski) publikowane w czasopismach naukowych, 1 autorską monografię, 5 redagowanych opracowań (monografie/redakcja czasopism), 22 rozdziały w monografiach (w tym 2 współautorskie), 4 teksty recenzyjne (w tym 1 współautorski). Łącznie dr G. Szyling wykazuje 59 autorskich publikacji i 7 prac redakcyjnych (por. tabela *Wykaz aktywności naukowej (publikacje)* - załącznik 4).

W nadesłanej do oceny dokumentacji znajdują się dane, dotyczące cytowań: 190/bez autocytowań: 129; Hirsch h-inndex:8.

Dr G.Szyling brała czynny udział w konferencjach, także na zaproszenie jednostki organizującej. Przed uzyskaniem stopnia doktora były to przede wszystkim konferencje krajowe (8), w tym wykazuje 2 wystąpienia plenarne oraz 9 innych aktywności na tych konferencjach (prowadzeniem obrad oraz dyskusji plenerowych). Po uzyskaniu stopnia doktora jest to **35** aktywności, w tym **20** wystąpień na konferencjach krajowych (**13** wystąpień plenarnych) oraz **15** wystąpień na konferencjach międzynarodowych (w tym 7 wystąpień plenarnych). Habilitantka wskazuje także **11** aktywności w tym okresie związanych z prowadzeniem obrad i dyskusji panelowych. Wszystkie konferencje w których uczestniczyła są tematycznie związane z głównym obszarem Jej badań tj. z oceną, ocenianiem, diagnostyką edukacyjną, polityką edukacyjną.

Warto zwrócić uwagę na zaproszenie Habilitantki do wygłoszenia wykładów otwartych przez Wyższą Szkołę Pedagogiczną Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Warszawie oraz na zaproszenie Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Habilitantka jest recenzentem artykułów w czasopismach zagranicznych (теоретико методичн проблеми виховання, дітей та учнівської молоді - czasopismo Narodowej Akademii Pedagogicznych Nauk Ukrainy) i krajowych (*Neofilolog, Forum Oświatowe, Kultura i Edukacja, Kwartalnik pedagogiczny, Edukacja, Języki obce w szkole, Horyzonty wychowania*). Jest także recenzentem wydawniczym raportów z badań opracowanych przez zespół IBE, CKE. Recenzowała także 2 narzędzia badawcze. Zaproszenie Jej do recenzowania niewątpliwie świadczy o zaufaniu do jej kompetencji.

Habilitantka posiada także wartościowe doświadczenia związane z udziałem w projektach międzynarodowych oraz projektach i badaniach krajowych. W latach 2018-2019 była członkiem zespołu realizującego projekt „Przestrzenie uczenia się” przy współpracy z takimi instytucjami jak: *East European Institute of Psychology w Kijowie, Institute of Problems on Education of the National Academy of Education Science of Ukraine (Kijów); Pereyslav-Khmelnytsky Hrygoriy Skovoroda State Pedagogical University, Peoples Friendship University of Russia, Moscow; University of Gdansk*. W autoreferacie Habilitantka szczegółowo określa zakres realizowanych zadań w obrębie projektu.

Brała udział w 4 projektach krajowych. W 2011 roku był to projekt pt *Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego*. Projekt ten był współfinansowany z ramienia EFS w ramach POKL i był związany z tworzeniem warunków do monitorowania ewaluacji i badań systemu oświaty. W 2012 w ramach tego samego działania realizowany był projekt ukierunkowany na badanie uwarunkowań zróżnicowania wyników egzaminów zewnętrznych. W 2014 roku Habilitantka była zaangażowana w realizację zadań 2 projektów. Pierwszy z nich dotyczył konstrukcji testu osiągnięć szkolnych a drugi dotyczył diagnozy potencjału kadry pedagogicznej Województwa Pomorskiego w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych.

We wszystkich projektach Habilitantka wykorzystywała kompetencje eksperckie w zakresie metodologii badań ilościowych, pomiaru edukacyjnego, diagnozy.

Habilitantka brała także udział w 8 projektach wdrożeniowych monitorując działania innowacyjne, prowadząc badania, przygotowując raporty.

Dr G. Szyling posiada doświadczenia we współpracy zagranicznej. Brała udział w 5 wizytach studyjnych. Dwukrotnie (2014, 2016) była gościem *Peoples' Friendship University of Russia*, Moscow (Rosyjskiego Uniwersytetu Przyjaźni Narodów w Moskwie, Federacja Rosyjska). Trzykrotnie (2014, 2015, 2016) była gościem instytucji naukowo-edukacyjnych Ukrainy: Instytutu Wychowania Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy w Kijowie, Wschodnioeuropejskiego Instytutu Psychologicznego w Kijowie oraz Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. H. Skoworody Perejasław Chmielnicki. Te pobyty studyjne miały na celu nawiązania współpracy badawczej, wiązały się z zaangażowanym udziałem w konferencji, debatach krągłego stołu, prowadzeniu warsztatów, działalności publikacyjnej. Efektem tej aktywności była także mobilność akademicka w ramach programu ERASMUS +.

Podsumowując ocenę z tego obszaru aktywności Habilitantki stwierdzam, że zdecydowanie spełnia ona wymagania określone w Ustawie.

4. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę kandydata do stopnia doktora habilitowanego.

Dr G. Szyling jest doświadczonym pracownikiem dydaktycznym. W rodzimym Uniwersytecie prowadzi zajęcia na jednolitych studiach magisterskich na kierunku pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna w ramach takich przedmiotów pedagogicznych jak: wiedza polonistyczna dla wczesnej edukacji, teoretyczne podstawy kształcenia, ocenianie szkolne, analiza doświadczeń z praktyk pedagogicznych, kultura języka, seminarium magisterskie. Poza tym prowadziła zajęcia na Studiach Podyplomowych *Diagnoza w edukacji przedszkolnej* takie jak: badanie zmiany edukacyjnej, pomiar dydaktyczny w edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej, ewaluacja w edukacji przedszkolnej; na Studiach Podyplomowych *Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna*: ocenianie szkolne, a na Podyplomowym Studium Pedagogicznym: teoria kształcenia, diagnostyka edukacyjna, ocenianie osiągnięć uczniów.

Wypromowała 38 licencjatów i 34 magistrantów. Na prośbę studentów prowadziła 4 prace dyplomowe w trybie indywidualnym. Była tutorem/mentorem dla studentki studiów II stopnia na kierunku pedagogika dla Iwony Świdlińskiej sprawując opiekę nad Jej indywidualnym programem studiów. Była promotorem pomocniczym w 2 przewodach doktorskich realizowanych na Wydziale Nauk Społecznych UG pod opieką naukową prof. dr hab. Doroty Klus-Stańskiej. Prace te uzyskały wyróżnienie (Bartosz Atroszko i Małgorzata Pilecka). Wyróżnienie w Konkursie na najlepszą pracę dyplomową z zakresu diagnostyki edukacyjnej organizowanym przez Polskie Towarzystwo Diagnostyki Edukacyjnej uzyskała

także praca magisterska Beaty Justy nt *Funkcja informacyjna oceny szkolnej w perspektywie uczniów wczesnej edukacji* przygotowana pod opieką naukową dr G.Szyling.

Ze współpracy naukowej wynikającej z opieki naukowej dr G.Szyling nad pracą dyplomową Iwony Świdlińskiej nt. *Postawy przyjmowane przez studentów podczas studiowania* powstał artykuł *Dwa wymiary studiowania w opiniach studentów. Rozpoznanie zjawiska*, opublikowany w Roczniku Andragogicznym (2018, nr 25, s. 171-185). Jej studentka, Jolanta Bębniak, wystąpiła z referatem nt. *Postawy gimnazjalistów wobec sytuacji szkolnych związanych z dysleksją* na XXI Krajowej Konferencji Diagnostyki Edukacyjnej (2015). Tekst studentki - przygotowany pod opieką naukową dr Szyling – został opublikowany w zbiorze pod red. B.Niemierko, M.K.Szmigiel. Te doświadczenia wskazują na tworzenie przez nią przestrzeni wsparcia naukowego dla młodych badaczy i doświadczenia z sukcesem prawdziwego tutoringu.

Dr G.Szyling jest zaangażowana w działalność organizacyjną uniwersytetu, pełniąc różne funkcje w kolegialnych władzach uczelni. W latach 2016-2020 była senatorem Uniwersytetu Gdańskiego, członkiem Rady Wydziału Nauk Społecznych (2008-2016), członkiem Rady Instytutu Pedagogiki. Pełniła funkcje kierownicze w Uniwersytecie. Była kierownikiem Podyplomowych Studiów Pedagogicznych UG, wicedyrektorem ds. dydaktycznych Instytutu Pedagogiki UG (2008-2010), Dyrektorem Centrum Kształcenia Nauczycieli UG w latach 2022-2023, pełnomocnikiem Rektora ds. badań jakości kształcenia w UG (2011-2012), koordynatorem wydziałowego programu ERASMUS+ w latach 2015-2019.

Pani dr Grażyna Szyling angażuje się w organizację różnych wydarzeń naukowych. Trzykrotnie była przewodniczącą Komitetu Organizacyjnego Krajowej konferencji Diagnostyki Edukacyjnej (2005, 2013, 2014). Siedmiokrotnie była członkiem komitetu organizacyjnego/lub naukowego konferencji krajowych oraz pięciokrotnie konferencji międzynarodowych.

Brała udział w pracach Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia w UG (2008-2012), była członkiem Wydziałowego Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia w UG oraz przedstawicielem WNS w Uczelnianym Zespole ds. Zapewniania Jakości Kształcenia, członkiem Rady programowej dla kierunku pedagogika (2012-2016) oraz członkiem Rady Programowej dla kierunku pedagogika wczesnej edukacji (od 2012 roku).

Jej działalność w tym obszarze została doceniona przez władze uczelni. W 2016 roku otrzymała nagrodę Rektora UG zespołową pierwszego stopnia za opracowanie innowacyjnych metod nauczania, ich wdrażanie i praktyczne upowszechnianie przez cykl seminariów. W 2012 roku otrzymała Medal UG za udział w pracach na rzecz opracowania nowych koncepcji dydaktycznych. Wcześniej, w 2006 została uhonorowana Medalem KEN, a w 1996 Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Warto podkreślić Jej aktywność i współpracę wykraczającą poza mury uniwersyteckie. Przede wszystkim jest to długoletnia współpraca z Centralną Komisją Egzaminacyjną w Gdańsku w zakresie między innymi ewaluacji standardów wymagań a także współpraca z

kuratorium Oświaty w Olsztynie w zakresie metodologii badań pedagogicznych w pracy wizytatora.

Dr G.Szyling prowadziła liczne ekspertyzy i inne opracowania na zlecenie instytucji publicznych. Są to m.in. badania ewaluacyjne zlecone przez Uniwersytecką Komisję Akredytacyjną czy raport przygotowany w ramach Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Ekspertyzy i opinie eksperckie zlecone przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową i Fundację „Przestrzeń dla edukacji”. Habilitantka jest członkiem zespołu roboczego ds. regionalnego wsparcia szkół. Dzięki tym aktywnościom nie tylko zyskała ogrom doświadczeń, wgląd w dane empiryczne ale także została doceniona w środowisku nie tylko lokalnym.

Habilitantka w swoim dorobku posiada publikacje popularyzujące wiedzę związaną z ocenianiem. Prowadzi wykłady, seminaria i warsztaty w obszarze dyskursu oceniania w kraju i za granicą. Są to wykłady otwarte w UG, liczne wykłady na zaproszenie na konferencjach dla nauczycieli. Na zaproszenie prof. dr hab. Romana Lepperta, organizatora i animatora dyskusji brała udział w spotkaniu nt Jawne i ukryte aspekty testowania, oceniania i egzaminowania w ramach cyklu Akademickie Zacisze” z udziałem prof. Agnieszki Gromkowskiej – Melosik (UAM w Poznaniu), prof. Marii Groenwald (Akademia Ateneum, Szkoła Wyższa w Gdańsku) i d. Marcina Smolika (Dyrektora CKE).

Podsumowując ocenę działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej, w tym współpracy ze środowiskami pozauczełnianymi, trzeba podkreślić duże zaangażowanie Habilitantki, jej znaczny wkład zarówno w życie uczelni, jak i zespołów nauczycieli, z którymi współpracuje, tworząc przestrzeń konwersacji i dialogu na temat procesu oceniania. Jej aktywność w tym obszarze jest ściśle związana z podnoszeniem jakości kształcenia i rozwojem.

Konkluzja

Dr Grażyna Szyling przedstawiła do oceny dorobek, który pokazuje Jej drogę stawania się samodzielnym badaczem ważnych problemów w obszarze pedagogiki/dydaktyki/diagnostyki edukacyjnej. Analiza jej rozwoju naukowego pokazuje rozwój warsztatu badawczego i przede wszystkim wysoką świadomość metodologiczną. W Autoreferacie i dokumentacji przygotowanej w sposób niezwykle staranny i przejrzysty znajduje się szczegółowa dokumentacja osiągnięć naukowych, organizacyjnych i dydaktycznych. Jej badania poszerzają teorię naukową w obszarze pedagogiki/dydaktyki/diagnostyki pedagogicznej i wyznaczają nowe tropy. Jest to dorobek wewnętrznie spójny, budowany konsekwentnie, z perspektywą dalszego rozwoju, który świadczy o tym, że mamy tu do czynienia z „istotną aktywnością naukową”.

Główny cykl tematyczny *Ambiwalencja oceniania w edukacji. Ku hybrydyczności kategorii dydaktycznej* oraz towarzyszące artykuły naukowe i aktywność publikacyjna jak również dodatkowe osiągnięcia w działalności dydaktycznej, popularyzatorskiej i organizacyjnej **spełniają wymogi** o których mowa w art.219 ust. 1pkt.2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021r.poz.478 z późn. zm.) **dlatego wnoszę**

do Rady Naukowej Dyscypliny Pedagogika Uniwersytetu Gdańskiego o nadanie dr
Grażynie Szyling stopnia doktora habilitowanego.

